

## POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania N. L.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie  
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 12  
czerwca 2024 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w  
Rzeszowie  
z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 319/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od N. L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami z art. 98 § 1<sup>1</sup> kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2021 r., IV U 1977/19, Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił odwołanie wnioskodawczyni od dwóch decyzji z dnia 17 lipca 2019 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie, stwierdzającej że N. L. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu 17

kwietnia 2015 r. do dnia 21 listopada 2016 r. i od dnia 23 listopada 2017 r. oraz nie podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od dnia 17 kwietnia 2015 r. do dnia 23 listopada 2016 r., od dnia 23 listopada 2017 r. do dnia 14 lipca 2018 r. i od dnia 9 sierpnia 2018 r. (pkt I) oraz zasądził od wnioskodawczynie kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2023 r., III AUa 319/21 oddalił apelację wnioskodawczynie oraz zasądził od niej na rzecz organu rentowego kwotę 480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców oraz obowiązującego w okresie prowadzenia działalności gospodarczej przez skarżącą art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżącą uzasadniła oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Zdaniem skarżącej zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego, których wykładnia - w efekcie jednolitego stanowiska judykatury i doktryny - nie powinna budzić żadnych wątpliwości. Zaskarżony wyrok w sposób nieuprawniony kwestionuje zasadność stosowania art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców oraz obowiązującego w okresie prowadzenia działalności gospodarczej przez skarżącą art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej do oceny kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przez skarżącą.

Mając powyższe na względzie skarżącą wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez ustalenie że skarżącą jako osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowym ubezpieczeniom tj. emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od 17 kwietnia 2015 r. do 21 listopada 2016 r. i od dnia 23 listopada 2017 r. oraz podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od dnia 17 kwietnia 2015 r. do dnia 23 listopada 2016 r. oraz od dnia 23 listopada 2017 r. do dnia 14 lipca 2018 r. i od dnia 9 sierpnia 2018 r., zaś w razie

nieznalezienia podstaw do wydania orzeczenia na zasadzie art. 398<sup>16</sup> k.p.c. o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Zgodnie z brzmieniem - art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. - Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z powołanych powyżej okoliczności, a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem kolejnym środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W przypadku powoływania się na oczywistą zasadność skargi, skarżący powinien zawrzeć w skardze kasacyjnej wywód prawny, z którego jednoznacznie będzie wynikało spełnienie tej przesłanki. W przedmiotowym wniosku zabrakło stosownego wyводу prawnego w oznaczonym powyżej zakresie.

Z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Ma to być przy tym zasadność skargi łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2023 r., I CSK 4298/22, LEX nr 3582570). Strona skarżąca powinna zatem wskazać, w czym - w jej ocenie - wyraża się oczywista zasadność skargi oraz podać argumenty prowadzące do takiej oceny. Sam zarzut naruszenia - nawet niebudzącego żadnych wątpliwości - określonego przepisu lub przepisów nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jej oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774; 22 marca 2016 r., II PK 31/15; OSNP 2017 Nr 10, poz. 127; 18 sierpnia 2021 r., II PSK 97/21, LEX nr 3325579; 6 września 2022 r., II USK 667/21, LEX nr 3416129). Jednocześnie przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Inaczej mówiąc, oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; 15 grudnia 2020 r., III PK 191/19, LEX nr 3270748; 27 kwietnia 2021 r., III PSK 45/21, LEX nr 3181515; 5 maja 2021 r., II USK 175/21, LEX nr 3245310). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2022 r., II USK 716/21, LEX nr 3487761).

W utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazuje się, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wtedy, gdy zaskarżony wyrok jest niewątpliwie sprzeczny z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni

przepisami prawa (J. Paszkowski, Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz do art. 1-45816, pod red. T. Szanciło, Warszawa 2023, s. 1757 i n.). Sąd Najwyższy przyjmuje, że celem sformułowania przesłanki oczywistej zasadności przyjęcia skargi do rozpoznania nie jest wykazanie oczywistej zasadności przyjęcia jej do rozpoznania, lecz sytuacja, w której naruszenie spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego, niesprawiedliwego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, Legalis LEX nr 2508120).

Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi polemikę z dokonanymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów, na podstawie której Sąd ten stwierdził że prowadzona przez wnioskodawczynię działalność nie nosiła cech działalności gospodarczej.

Skarżąca twierdzi natomiast, że spełniła ona przesłanki do uznania, iż prowadziła działalność gospodarczą. Dokonała bowiem wpisu działalności gospodarczej do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej co stwarza domniemanie faktyczne wykonywania tej działalności oraz realizowała przesłanki art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców oraz obowiązującego w okresie prowadzenia działalności gospodarczej przez skarżącą art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej wykonując działalność zorganizowaną, zarobkową oraz stałą.

Tymczasem zauważyć należy, że skoro w myśl art. 398<sup>9</sup> § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. Polemika skarżących z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Apelacyjny, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktyczny sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przyjmując za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2021 r., II USKP 21/21 (LEX nr 3119631) należy dostrzec, że w judykaturze utrwalił się pogląd, zgodnie z którym zarejestrowanie działalności gospodarczej i towarzyszące temu zadeklarowanie nieznajdującej pokrycia w przewidywanych zyskach wysokiej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne, a przy tym ze świadomością istnienia przeszkód do prowadzenia tej działalności (np. spodziewane w nieodległym czasie urodzenie dziecka i związana z tym planowana przerwa w prowadzeniu działalności) może wskazywać na intencję (element subiektywny) nie tyle podjęcia i wykonywania zarobkowej działalności gospodarczej o charakterze ciągłym, lecz włączenia się do systemu ubezpieczeń społecznych w celu uzyskania wysokich świadczeń (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 września 2016 r., I UK 455/15, LEX nr 2122404; z dnia 6 kwietnia 2017 r., II UK 98/16, LEX nr 2307127 i z dnia 18 grudnia 2018 r., II UK 413/17, LEX nr 2609126). W konsekwencji przyjmuje się, że ktoś, kto prowadzi działalność gospodarczą tylko po to, aby uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego, w istocie stwarza pozory tej działalności, bowiem nie zmierza do pozyskania zarobku z działalności, co wypacza sens ustawowy tej instytucji prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2017 r., II UK 98/16, LEX nr 2307127).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i § 1<sup>1</sup> k.p.c.

[SOP]

[ms]

